

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GRUNOPOST

Verenigingsblad van de
Philatelisten Vereniging
Groningen

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

54e jaargang - nr 3 – mei 2019

SAFE SAFE DUAL Noderland

Nederland Compleet
teksten 2108 t/m 21104 - 1852-heden
(excl. AM, WV, ZD & UB)
in 4 blauwe "Yokama" 14-ringse banden
met GOUDEN WAPENOPDRUK

Bestelnr. 21001040
met 4 bijpassende cassettes 784

SAFE Signoscoops

De optisch-elektrische watermerkzoeker

testapparaat
Signoscope 11

Transformator

Stofkap

Signoscope 12

Transformator

Batterijen (per stuk)

Bestelnr. 9886

Bestelnr. 9887

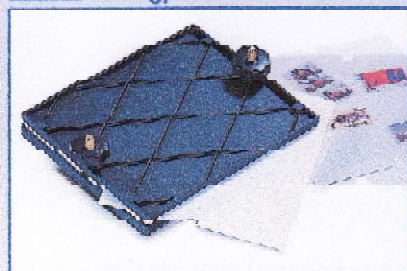
Bestelnr. 9891

Bestelnr. 9875

Bestelnr. 9878

Bestelnr. 9878

SAFE Droogpers

Vervaardigd met versterkt glasvezel.
Inclusief 20 droogbladen en 6 foliobladen.

Droogpers
Droogbladen (20st.)
Folliobladen (20st.)

Bestelnr. 1040

Bestelnr. 1042

Bestelnr. 1044

SAFE PERFOtronic

De **PERFOtronic** laat de juiste
tandingswaarde zien

PERFOtronic

Inclusief bijbehorende ingebouwde adapter

Bestelnr. 9850

N.B.: Prijslijst op aanvraag.

Heeft één van deze artikelen uw interesse gewekt?

Deze zijn bij ons in de winkel te bezichtigen.

Emmastraat 5 · 9722 EW Groningen

SAFE Importeur:

SAFE Nederland / Van Mastrigt Coins & Stamps Rotterdam

Boterlaan 02-04 - 3011 HJ Rotterdam

Tel - 010 - 414 30 77 e-mail - m.mastrigt@wvs.nl

www.safe-nederland.nl

Verenigingsblad van de Philatelisten Vereniging Groningen

Redactie : J.P.A. Tolsma, G.D. v. d. Molen, D.R. v.d. Heide

Opmaak: G.D. v. d. Molen

VERSCHIJNT VIJF MAAL PER JAAR

CENTRUM PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

Tel. 050 - 525 96 10

Geopend elke woensdag van 10.00 - 16.00 uur

en zaterdag van 10.00 -12.30 uur

Website: www.philatelist.nl

ISSN: 2211-0925

Contributie: Phil. Ver. Groningen, afd. contributie,
rekening nr.: **NL98INGB0004491102**

Ledenadministratie: J.B. Steur, J. Ellenbergerstraat 14,
9746 AJ Groningen, tel. 050 - 5772457
54e jaargang - nr 3 - oplage 360 - mei 2019

Inhoudsopgave:

- blz. 2: Agenda ledenavond 27 mei 2019
- blz. 3: Van de voorzitter
- blz. 4: De albumcollectie van Carel Volckmann
- blz. 5: Digitale toezending van de Grunopost
- blz. 6: El Salvador
- blz. 8: De Basiliek van Aquileia
- blz. 12: Activiteiten in de regio
- blz. 13: Formosa, een eiland voor de kust van China
- blz. 20: Advertentie POST NL
- blz. 21: Advertentie Rietdijk
- blz. 22: Afscheid van de Habsburgse dynastie 2
- blz. 25: Het verband tussen postbezorging en een hongerige zeehond
- blz. 27: Wijziging contributie
- blz. 28: De jaarlijkse prijzenregen

De ledenavond van mei zal worden gehouden op MAANDAG 27 mei 2019 in het gebouw van de BSV Selwerd aan de Elzenlaan 72 te Groningen. De vergadering begint om 20.00 uur.

Van 19.00 tot 20.00 uur is er gelegenheid om te ruilen.

Voorafgaande aan de vergadering kunt u de kavels van de kleine veiling inkijken.

AGENDA

1. Opening
2. Notulen van de ledenavond van 29 april 2019
3. Ingekomen stukken
4. Mededelingen
5. Aanmelding nieuwe leden
6. Filatelistische nieuwtjes
7. Kleine veiling
8. Pauze
9. Bingo
10. Verloting
11. Rondvraag
12. Sluiting

Van de voorzitter

De vorige keer ging ik in op het verleden van ons pand. Maar als je nu toch teruggaat in de tijd en wel naar 1915, dan kom je in ons oprichtingsjaar. Onze vereniging heet Philatelisten Vereniging Groningen. Eigenlijk vreemd dat de meeste verenigingen Postzegel Vereniging heten. Nu was het niet ongebruikelijk dat verenigingen ruim 100 jaar geleden welluidende namen hadden. Denk aan: Contact Schept Kracht, Op hoop van zegels, twee collega verenigingen. Filatelie is meer dan alleen postzegels verzamelen.

Wikipedia leert ons: **Filatelie** is een samentrekking van de Griekse woorden *Phileon* en *Ateleia*, die respectievelijk "Houden van" en "Vrij van Belasting" betekenen.

De Brit Rowland Hill bedacht in 1837 een postsysteem waarbij niet de ontvanger maar de afzender van een brief de portokosten moest betalen. Om te bewijzen dat hij had betaald, moest de afzender op het postkantoor een bewijs van betaling kopen. Dit bewijs van betaling is wat we nu kennen als een postzegel. Als die postzegel op een brief was geplakt, was men "vrij van belasting".

Filatelie houdt meer in dan alleen postzegels verzamelen. Onze hobby is dan ook breder. Velen van onze lezers houden zich ook bezig met het verzamelen van stempels, opdrukken, drukkenmerken, postwaardestukken, gelopen brieven, al dan niet met zegel, treinzegels, belastingzegels en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Hoe bouw je daar nu kennis over op? Daar zijn nu de leden van verenigingen een geweldige bron van kennis. Gezellig om de tafel samen dingen opzoeken, uitleggen, eventueel ruilen onder het genot van een kopje koffie. Dit alles biedt onze vereniging.

Kom je er niet uit, raadpleeg onze bibliotheek, een geweldige schat aan informatie. De naslagwerken, tijdschriften, boeken en catalogi vormen een onuitputtelijke bron van kennis.

De laatste tijd komt er fantastisch materiaal binnen over o.a. Duitsland, Oostenrijk en de Balkan. Filatelistische boeken / tijdschriften van leden die helaas gestopt zijn. Voor anderen juist weer een mooie start.

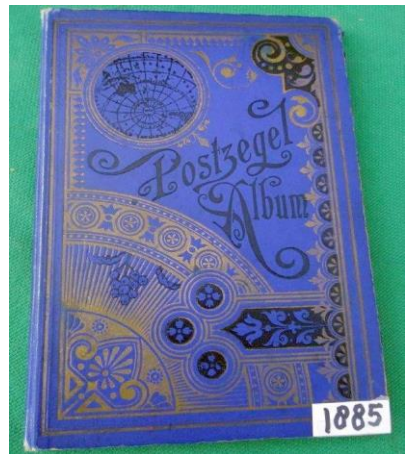
Kortom, maak optimaal gebruik van je lidmaatschap.

Ernst Flentge

De albumcollectie van Carel Volckmann

Naast het verzamelen van postzegels, postwaardestukken en stempels heeft Carel Volckmann zich toegelegd op het verzamelen van albums. In zijn collectie zijn vooral veel voordrukalbums te vinden van voor 1930-1940. Niet dat hij die uit latere jaren niet verzamelde, maar daar waren veel van verschenen en iedere nieuwe druk had wel weer andere bijzonderheden. De historische oude albums heeft Carel menigmaal in zelfgemaakte display kasten geëxposeerd op tentoonstellingen. De oudste albums dateren uit de jaren 1860. Er waren nog maar nauwelijks 10 zegels in de wereld uitgegeven of verzamelaars hadden al een album. Eerst nog kleine schriftjes want een land had vaak niet meer dan 5-10 zegels uitgegeven. Bekende namen van album-uitgevers waren o.a. Dannenfelser en Bauschke. De uitgeverij Bauschke is nog lang doorgegaan met een aangepaste naam. Zet de letters van de naam in een andere volgorde en je krijgt Schaubek, nu bij iedere verzamelaar bekend.

Tijdens het leven van Carel hadden we het er vaak over wat doen we met de verzameling. Vooral de unieke, vaak prachtig uitgevoerde albums in Art-Nouveau stijl hadden zijn belangstelling. Carel zag het liefst dat ze bij elkaar bleven en in een soort museum terecht kwamen. Daartoe heb ik het Museum voor Communicatie (voormalig Postmuseum) in Den Haag benaderd. Carel wilde zijn collectie graag schenken en zeker niet verkopen. Het Museum voor Communicatie (nu COMM) had wel interesse maar er spatten geen vonken van enthousiasme af. Het museum zat intussen in een reorganisatie en een verbouwing en ging zijn collectie afslanken. Vandaar wellicht de wat lauwe reactie. Intussen overleed Carel en de albums bleven achter. Gelukkig groten-deels bij elkaar en voorzien van jaar van uitgifte.

Bij het afslanken van het intussen COMM genoemde museum was de collectie postwaardestukken al overgegaan naar het Nationaal Archief. Ook de curator van het COMM, mevrouw Erkelens, ging mee met de collectie naar het Nationaal Archief. Zij herinnerde mij aan de vraag over de albumcollectie. Het Nationaal Archief zou maar al te graag de collectie op willen nemen. Dit zou helemaal naar de wens van Carel zijn. Dus ging ik aan de slag.

Alleen oude werken (uit de 19^e eeuw en van voor 1920) zijn geselecteerd. Dit waren de albums die vaak op verenigingstentoonstellingen getoond werden. Al met al nog een hele stapel. De albums uit de latere tijd kom je nog regelmatig tegen en zijn daarom niet geselecteerd. Vele van de oude albums zijn van buiten fraai maar van binnen in geplunderde staat. De albumbladen waren vaak verknipt om de vastgeplakte zegels er uit te halen. Carel probeerde altijd een tweede of derde exemplaar te vinden zodat hij van deze drie één mooi exemplaar kon maken. Maar dat bleef helaas slechts een wens. Die oude albums zijn daarvoor te zeldzaam.

Er werd in de 19e eeuw nog niet gewerkt met plakkertjes of klemstroken. De plakkertjes die ze dan wel gebruikten waren stukjes voorgegomd bruin papier die niet zo snel loslieten. Ook het gebruik van beenderlijm was normaal. Dat betekende: eenmaal vast bleef altijd vast. Soms hield dit in dat albums dan maar met zegels en al naar Den Haag gingen.

De albums zijn intussen overgedragen aan het Nationaal Archief en de collectie is daar met open armen ontvangen. Zo kan die in de toekomst voor iedereen te bewonderen zijn dankzij het historisch besef van Carel Volckmann.

Ernst Flentge, bibliothecaris

Digitale toezending van de Grunopost

Diverse leden van onze vereniging maken inmiddels gebruik van de mogelijkheid om de Grunopost digitaal te ontvangen. Dit heeft zo zijn voordelen. Als u de Grunopost digitaal ontvangt, kunt u artikelen en/of afbeeldingen die u graag wilt bewaren om later nog eens weer na te lezen of de afbeeldingen te gebruiken, hebt u het voordeel dat u de teksten en afbeeldingen in uw eigen computer kunt opslaan.

De toezending is anoniem. Ik verzend de Grunopost aan mij zelf en "BCC" aan alle geadresseerden waardoor uw e-mailadres onzichtbaar blijft voor de overige geadresseerden en uw anonimiteit is gewaarborgd.

Tevens levert dit voor de vereniging een besparing op aan portokosten.

Gerrit van der Molen

El Salvador

Via Ernst Flentge ontving de redactie een artikel geschreven door een lid van de Nederlandse Academie voor Filatelie, de heer Guy Coutant, uit België. Het artikel wordt met zijn toestemming geplaatst.

Dit artikel ontstond naar aanleiding van een vraag over een zegel: Het is een niet uitgegeven zegel van 1895 van El Salvador, dat president Ezeta voorstelt. (afb. 1) De zegels werden niet uitgegeven, omdat de president juist voor de uitgifte ten val werd gebracht. De voorziene zegels werden overdrukt met het wapen-schild van El Salvador (Yvert 91/102, Michel 90/101 en Scott catalogus).

Het hierbij afgedrukte zegel is één van de zeldzame exemplaren die ontsnapt zijn aan de opdruk. Onderstaand het artikel van de heer Coutant.

El Salvador

De geschiedenis die ik nu zal vertellen speelt zich af in Midden - Amerika, en klinkt zo onwaarschijnlijk dat het ongelooflijk lijkt, en toch is deze geschiedenis echt.

Als men kijkt naar de zegels van de landen van Midden - Amerika (Honduras, El Salvador) en van sommige landen van Zuid - Amerika (Ecuador), dan valt het op dat al deze landen op het einde van de 19^e eeuw en in het begin van de 20^e eeuw zeer veel zegels uitgegeven hebben, waarvan de meeste nu spotgoedkoop zijn. Het valt ook op dat de meeste van deze series, van welk land ook, sterk op elkaar lijken, en niet getuigen van veel verbeelding: meestal het staatshoofd omringd door enkele tierlantijntjes.

De reden is zeer eenvoudig: al deze zegels hebben een gemeenschappelijke vader, nl. de Amerikaan Nicholas Frederick Seebeck. Hij was van Duitse afkomst en stond in de Verenigde Staten aan het hoofd van de Hamilton Bank Note Engraving Co van New York, gespecialiseerd in het drukken van de Amerikaanse bankbiljetten.

Welnu, wat deed Seebeck? Hij ging in 1889 naar de ministers van P.T.T. van de Midden- en Zuid-Amerikaanse landen met volgend voorstel: "Tot nog toe heeft het uitgeven van zegels U geld gekost. Welnu, vanaf nu zal ik, Seebeck, deze zegels voor Uw land volledig gratis drukken en ter beschikking stellen. Er zijn echter wel condities aan verbonden:

1. De zegels die ik voor U maak zullen maar één jaar geldig zijn in Uw land, zodat ik elk jaar een nieuwe reeks mag leveren.
2. Onverkochte stocks na één jaar komen bij mij terug.
3. Ik behoud alle auteursrechten over het cliché, en ik mag na één jaar zoveel bijdrukken als ik wil.

Als de ministers wat tegen pruttelden werd de president zelf erbij geroepen en als het nodig was werden de deuren even gesloten en kon met een flinke som onder tafel de deal gesloten worden. Zo sloot Seebeck vanaf 1889 contracten af met Honduras, El Salvador, Nicaragua en Ecuador en die contracten hebben geduurd tot rond 1910. Seebeck heeft daar fortuinen aan verdiend: hij maakte de zegels voor de genoemde landen, leverde ze in hoeveelheden die juist genoeg waren voor de lokale markt en na één jaar drukte hij er grote hoeveelheden bij die hij dan losliet op de filatelistische markt. Vandaar dat veel van die zegels gestempeld méér waard zijn dan postfris.

Afb. 1: Carlos Ezeta

Afb. 2: Rivola Gomez

Seebeck heeft echter éénmaal een enorme flater geschoten, en wel in El Salvador.

We zijn in 1893, en de president die aan de macht was, de zoveelste generaal na de zoveelste staatsgreep in die bananenrepublieken, was een zekere Carlos Ezeta. Maar op het moment dat de zegels met het portret van Ezeta voor El Salvador moesten worden gemaakt, was diens positie al flink aan het wankelen en zijn val was nabij. De man, die aan Seebeck een foto moest leveren van Ezeta voor het maken van de zegels, maakte er een grap van en zond een foto op, niet van Ezeta, maar van iemand die erop leek: een zekere Rivola Gomes, (afb. 2) die kapitein van de brandweer van de hoofdstad San Salvador was. Die is dus in vol ornaat te zien op de zegels.

De zegels kwamen in omloop en pas toen zag men dat ze niet de juiste persoon voorstelden. Maar, gezien zij contractueel de enige geldige zegels voor 1893 waren, bleven zij in omloop. Bij de volgende serie van het jaar daarop had president Ezeta weer geen geluk. Zijn nu correcte zegels waren klaar toen er een staatsgreep plaats vond op 10 juni 1894 en de zegels met zijn echte portret werden nu overdrukt met het wapenschild van El Salvador.

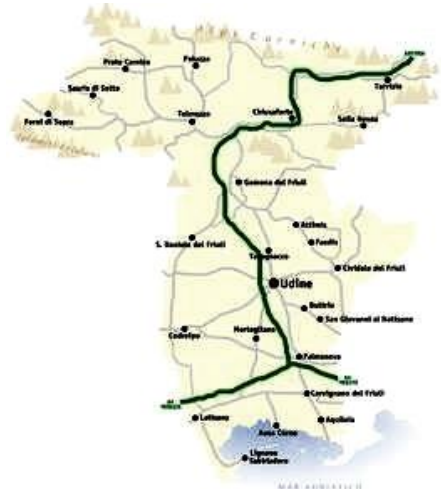

De afbeelding van Carlos Ezeta

Zo ziet u, hoe U als brandweerman een hele reeks zegels met uw gezicht kunt hebben.

De Basiliek van Aquileia

Aquileia, is een Oud-Romeinse stad en een Italiaanse gemeente in de provincie Udine. De stad ligt op ongeveer 6 kilometer afstand van de Adriatische Zee, aan de rivier de Natiso.

Ligging van de provincie Udine en gedetailleerde kaart van de provincie

De *Basiliek van Aquileia* is de grote kerk van Aquileia die in de 11e eeuw werd gebouwd. Zowel van buiten als van binnen is het een monumentaal bouwwerk. Zo is onder meer is een vierde-eeuwse mozaïekvloer goed bewaard gebleven. Sinds 1998 staat de kerk onder de naam *Archaeological Area and the Patri-archal Basilica of Aquileia* op de werelderfgoedlijst van de Unesco.

Voorgeschiedenis

Na het Edict van Milaan in 313 werden christenen niet meer vervolgd en konden zonder al te grote problemen de eerste kerken worden gebouwd. Onder bisschop Theodore kwam in Aquileia in de 4e eeuw een kerk tot stand, maar die werd al snel weer verwoest. Enkele tientallen jaren na deze verwoesting werd op de fundamenten van de oude kerk een nieuwe kerk gebouwd. De grond was ter plaatse zo stabiel dat dankbaar gebruik kon worden gemaakt van de nog aanwezige fundamenten. Ook deze kerk was geen bijzonder lang leven beschoren. In de 9e eeuw werd voor de derde maal een kerk gebouwd, weer op de zelfde oude fundamenten. Deze kerk werd de kerk van Maxentius genoemd.

De Basiliek

De kathedraal

In het jaar 1031 bouwde de patriarch Poppo de huidige kathedraal op de fundamenten van genoemde drie kerken. In tegenstelling tot de voorgangers kreeg deze kerk een plat dak. Omstreeks 1379 werd de kathedraal vanaf de bogen tot het dak herbouwd in de gotische stijl door patriarch Marquard von Randeck.

De vloer

De mozaïekvloer vormt het hoogtepunt van dit monumentale gebouw. Deze dateert nog uit de 4e eeuw en werd in de periode 1909-1912 opnieuw blootgelegd door de rode tegels, aangebracht onder Poppo, te verwijderen. Hij meet ongeveer 760 m² en is daarmee de grootste oudchristelijke mozaïekvloer in Europa. De afbeeldingen op de vloer zijn symbolisch, vol Bijbelse taferelen en allegorieën. Zo zien we meermalen het motief *de "Knoop van Salomon"*. Het zijn twee lussen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ook is links bij de ingang een gevecht te zien tussen de haan en de schildpad, oftewel tussen God en de duivel.

Deel van de vloer

De Salomonsknoop

De crypte

De crypte en de kapel van *St. Petra* dateren uit de 9e eeuw. De crypte is voorzien van mooie Byzantijnse fresco's die later in de 12e eeuw zijn aangebracht, toen Ermanno bisschop werd.

Doopkapel

De doopkapel dateert uit de 5e eeuw en staat tegenover de entree van de basiliek. Ze zijn door een porticus, een overkapt zuilengalerij vóór de ingang van een gebouw, met elkaar verbonden. Het gebouw is vierkant van buiten en achthoekig van binnen. Binnenin staat een groot zeshoekig doopvont omringd

door zes pilaren die vroeger bovenaan in een boog verbonden waren met de buitenmuur. De doopceremonie werd maximaal tweemaal per jaar gehouden, op de dag voor Kerstmis en soms nog op een andere dag. Dopelingen, in die tijd enkel volwassenen, betraden het gebouw aan de westkant, werden ondergedompeld, en verlieten het gebouw via de oostelijke deur, naar het licht en de basiliek lopend. Het doopvont is later gerestaureerd door Carolus VI.

De doopkapel

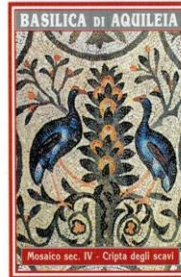
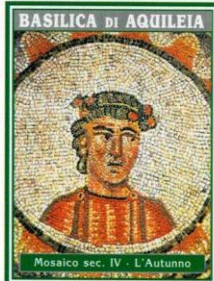
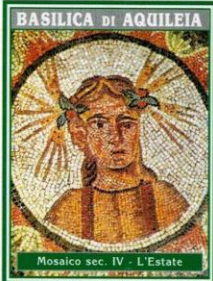

Maria Bergamas

Het kerkhof

Achter de basiliek bevindt zich een kerkhof waar slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog zijn begraven. Er zijn enkele monumenten op het kerkhof, o.a. ter herdenking van Maria Bergamas, die samen met tien onbekende soldaten is begraven. Maria Bergamas (1867-1952) was een Italiaanse vrouw die werd gekozen om alle Italiaanse moeders te vertegenwoordigen die tijdens de Eerste Wereldoorlog een zoon hadden verloren van wie niet bekend was waar hij begraven was.

Waarom aandacht aan deze basiliek? In het voorwoord van de redactie in de vorige Grunopost hebt u kunnen lezen dat we ook graag aandacht willen besteden aan onderwerpen die misschien filatelistisch gezien niet direct tot ieders verbeelding spreken maar toch laten zien dat ze historisch het waard zijn om er herdenkingszegels, meestal zonder postale waarde, van te maken.. Toen toen ik onlangs in het bezit kwam van twee velletjes met herdenkingszegels met betrekking tot deze kerk vond ik het leuk om me te verdiepen in de geschiedenis van deze basiliek.

Twee velletjes m.b.t. de Basiliek

Gerrit van der Molen

Lit.: Diverse artikelen uit Wikipedia

Activiteiten in de regio

30. mei 09.00 – 16.00 u

Hesel, Veranstaltungshalle, An der Fabrik 15,
Nordwestdeutsche Sammler-Börse

Formosa, een eiland voor de kust van China

Bij velen onder ons is het huidige Taiwan nog bekend als Formosa, zoals het eiland vroeger heette.

In de tijd van de grote ontdekkingsreizen werd het eiland door de Portugezen in bezit genomen en ze gaven het de naam *Formosa*, vrij vertaald: mooi eiland.

Maar, zoals gebruikelijk in de tijd van de ontdekkingen en de veroveringen van eilanden, diverse landen en/of zelfs gedeelten van een continent, vond men bij de V.O.C. (Verenigde Oost-Indische Compagnie) dat het tijd werd om niet alleen handel te drijven in de verre Oost maar ook verschillende landen en eilanden in bezit te nemen. Hierdoor werd het eenvoudig om er kolonisten heen te zenden die zich daar konden vestigen en zo een directe handel op te zetten. Dit voorkwam langdurige onderhandelingen met de bestaande bevolking.

Formosa tijdens de Portugese bezetting

Taiwan (Formosa) in de huidige tijd

In 1622 ontvoerde Cornelis Reyerszoon in opdracht van Jan Pieterszoon Coen, destijds de gouverneur van Batavia, een aantal Chinezen aan de kust van Fujian en viel de Portugese kolonie Macau aan. De Portugezen sloegen de aanval af en Reijerszoon reisde door naar de Pescadores, een eilandengroep tussen Taiwan en China, waar hij met de hulp van zijn Chinese gevangenen een fort bouwde op Penghu, het grootste eiland van de Pescadores.

Het fort bevond zich op een zeer strategische positie. Vanuit de Pescadores konden de Nederlanders de scheepvaart vanuit Fujian controleren. Politiek was de actie echter minder verstandig. De Pescadores waren Chinees grondgebied en de Chinezen accepteerden niet dat een vreemde mogendheid zich op hun gebied vestigde, nog wel met de bedoeling Chinese onderdanen te onderdrukken. De provinciale autoriteiten in Fujian waren echter, vooral na een aanval door Cornelis van Nijenrode op het eiland Gulangy dat tegenover Amoy ligt, zodanig onder de indruk van de Nederlandse vuurkracht dat ze besloten te onderhandelen. Amoy ligt in de provincie Yantai, vlak bij Cheefoo.* In februari 1623 reisde Reijerszoon naar Amoy om te onderhandelen. Hij sprak af te vertrekken onder de voorwaarde dat de Chinezen de handel met

de Spanjaarden op de Filippijnen zouden stoppen en hij toestemming zou krijgen van de VOC in Batavia om in Amoy een handelsonderneming te vestigen. Daarnaast gaf Gouverneur Shang Zhouzo Nederlanders ook een gids om naar Formosa te varen en zich daar te vestigen.

Fort Zeelandia omstreeks 1635

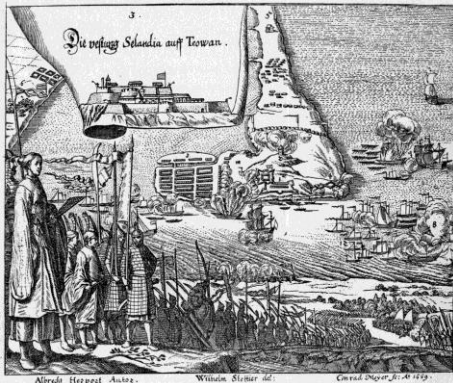
Wapen, vlag en postzegel V.O.C.

Twee zegels uit 2002 als herinnering aan 400 jaar V.O.C.

Toen de Nederlanders in het jaar daarop (1624) nog niet vertrokken waren, besloot de nieuwe gouverneur Nan Juyi om militair in te grijpen. Hij landde ten noorden van het fort en viel het in juli aan. Arinus Sonck nam het commando over bij de Nederlanders. Li Dan, leider van de illegale Chinese handelaren op Taiwan, werd door de Chinezen gevraagd om te onderhandelen en uiteindelijk gaf Sonck toe aan de Chinese eisen. In september landde hij op Taiwan en begon aan de bouw van een versterking op de zandvlakte bij Taoyuan. Het fort dat hij liet bouwen noemde hij *Fort Zeelandia*, naar het schip, de Zeelandia, waarop hij voer.

Al snel ontdekten de Nederlanders dat de meeste bewoners van het eiland niet konden lezen of schrijven. Door met name zendelingen werd de bevolking onderwezen in godsdienst, taal en rekenen.

Schets van Fort Zeelandia omstreeks 1661 en de ruïnes van nu

Overzicht van Fort Zeelandia

De Nederlanders verboden Li Dan om handel met Japan te drijven. Arinus Sonck monopoliseerde de haven. In 1625 kregen de Nederlanders een stuk land in Saccam om hun vee te laten grazen en kreeg een handelaar uit Amoy, Simsou, het recht om met de Nederlanders op Formosa te handelen.

In de jaren daarop breidden de Nederlanders hun macht over het eiland uit waardoor uiteindelijk het gehele westelijke deel van het eiland in Nederlandse handen kwam.

Een groep Japanse kooplui die woonachtig was op Formosa ontvoerde in 1628 vanuit het fort de toenmalige VOC-gouverneur van Nederlands-Formosa Pieter Nuyts en één van zijn zonen. De reden was dat Nuyts de twee jonken van de Japanners had ontdaan van zeilen en wapens omdat hij gewaarschuwd was dat de Japanners uit zouden zijn op een bloedig treffen. Daardoor konden de Japanners geen handel meer drijven. Nuyts werd vrijgelaten in ruil voor 200 rollen Chinese zijde, maar zijn zoon kwam in gevangenschap in Japan om het leven. Het VOC-opperbestuur in Indië verweet Nuyts dat hij de Japanners gelegenheid had gegeven het fort te betreden en hij werd uit zijn functie ontheven.

Op 30 april 1661 belegerde Zheng Chenggong, door de Nederlanders Koxinga genoemd, uit Ming-China, het fort, dat werd verdedigd door 2000 VOC-soldaten. Zheng Chenggong voerde de aanval uit met de hulp van 400 schepen en 25.000 manschappen en verraste de aanwezige Nederlandse vloot onder leiding van Jan van der Laan. Na een belegering van negen maanden en het verlies van 1600 VOC-ers, gaf de Zweedse VOC-gouverneur Frederick Coyett zich op 1 februari 1662 over toen de Chinezen de redoute *Utrecht* op een nabij gelegen heuvel veroverd hadden, van waaruit het fort op eenvoudige wijze te bombarderen viel.

Penning van de V.O.C.

De VOC-goederen bleven op het eiland achter. Daar stond tegenover dat alle VOC-ers het fort met een deel van hun persoonlijke bezittingen mochten

verlaten. Op 9 februari 1662 verliet Coyett met de overgebleven manschappen het fort en vertrok naar Batavia.

Het *Fort Zeelandia* werd in 1664 opnieuw door de VOC bezet en wist in 1666 met 300 verdedigers een Chinese aanval van 6.000 man af te slaan. Een paar jaar later zag men echter in dat de handel niet meer winstgevend was en op 18 oktober 1668 werd besloten Formosa definitief te verlaten.

Enkele zegels van Formosa

Voor de verzamelaars van postzegels van Taiwan is het niet moeilijk om aan goede zegels te komen maar als het gaat om de oude zegels van Formosa wordt het er niet eenvoudiger op. Om zeker te weten dat de zegels echt zijn is een keuringsrapport zeker aan te bevelen.

Enkele gelopen zegels van Formosa

Zegel China Formosa

Brief van Formosa

Uitzicht vanaf Taiwan over de Grote Oceaan

Gerrit van der Molen

* Zie mijn artikel over Chefoo in de Grunopost van januari/februari 2019.

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

Afscheid van de Habsburgse dynastie 2

Zuid-Slavië, het latere Joegoslavië

Toen in 1914 Servië haar onafhankelijkheid verworven had, groeide ook bij de andere nationaliteiten in het voormalige Habsburgse rijk de wens naar zelfstandigheid. Tijdens een overleg op Corfu in 1917 werd een verklaring uitgegeven waarin de wens naar een gezamenlijke staat van Serven, Kroaten en Slovenen was vastgelegd. Op 1 december 1918 werd in Belgrado het koninkrijk van de Serven, Kroaten en Slovenen uitgeroepen (Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenca) afgekort als SHS op de postzegels. De vestiging van deze staat was nogal overhaast gebeurd want de conflicten tussen de verschillende nationaliteiten laaiden soms hoog op. Bovendien streefden de Kroaten eigenlijk naar een federatief verband tussen de landen maar de Serven verdedigden een centralistische structuur voor de nieuwe staat.

Afb. 1, Aangetekende brief uit Apatin naar Belgrado met zegels "Bevrijd Kroatie"

Afb. 2, Thema Bevrijd Kroatië

Pas vanaf 1919 verschenen er gemeenschappelijke postzegels van de nieuwe staat. Tot op dat moment ging iedere postadministratie haar eigen weg. Kroatië gaf op 29 november 1918 zegels uit met het thema 'Bevrijd Kroatië' waarop een figuur zijn ketens afwerpt. (Afb. 1 en 2) Daarna werden Hongaarse zegels van de opdruk 'Hrvatska SHS' voorzien. (afb. 4) Ook Slovenië gaf eerst zegels met eigen motieven, o.a. met het portret van koning Peter, (afb. 3) uit voor het tot een gezamenlijke uitgifte kwam. Servië dat als vorstendom vanaf 1866 eigen zegels had, ging daarmee door tot 1921. Overigens waren deze Ser-vische zegels ook geldig in de andere deelstaten Kroatië en Slovenië.

Afb. 3, Koning Peter

Afb. 4, Hongaarse zegel voor Kroatië met opdruk S.H.S.

Bosnië/Herzegovina

Bosnië/Herzegovina is in filatelistisch opzicht een bijzonder geval. Oorspronkelijk was dit een Turkse provincie die pas bij het Congres van Berlijn in 1878 onder bestuur kwam van Oostenrijk-Hongarije en in 1908 werd geannexeerd.

Bij gebrek aan een civiele postdienst was het voor de bevolking mogelijk om hun zendingen door de militaire post of de veldpost te versturen. In Bosnië werden Hongaarse zegels gebruikt, in Herzegovina Oostenrijkse. De eerste eigen zegels voor Bosnië/Herzegovina verschenen in 1879 met de afbeelding van de bekende dubbele adelaar, het symbool van de monarchie. Vanwege de gevoelheden door de multiculturele samenstelling van de bevolking achtte men het beter de zegels niet van een landsnaam te voorzien. In 1919 verscheen de bekende prachtige serie zegels met landschappen en bezienswaardigheden, een noviteit voor die periode en nu wel voorzien van de landsnaam Bosnië-Herzegovina. Na de val van de Donau-monarchie werd Bosnië-Herzegovina deel van het koninkrijk van de Serven, Kroaten en Slovenen.

Afb. 5, Bosnië-Herzegovina voor de oorlogsslachtoffers

In de loop van de jaren 20 werden de conflicten in het koninkrijk tussen Serven en Kroaten steeds heftiger. Op de Kroatische pogingen om uit het koninkrijk te stappen reageerde koning Alexander I met een staatsgreep. Parlement en politieke partijen werden ontbonden, de naam SHS verdween, het gebied werd onderverdeeld in banaten, een soort provincies, en de naam werd gewijzigd in 'Koninkrijk Joegoslavië'. Nu weten we dat dit een lapmiddel is geweest. Dat hiermee de onderlinge problemen niet waren opgelost is tot het einde van de 20^e eeuw zichtbaar gebleven.

De volksrepubliek Oekraïne

Afb. 6, Oostenrijkse zegels met opdrukken Oekraïne

Een zeer kort leven was de volksrepubliek Oekraïne beschoren maar filatelistisch was ze wel degelijk zichtbaar. Dit land omvatte delen van Galicië, Noord-Boekovina en Transkarpatië met als hoofdstad Lviv of in het Duits Lemberg. Toen daar Poolse troepen binnentrokken op 1 november 1918 werd door de socialisten de volksrepubliek uitgeroepen. Boekovina werd kort daarna door Roemeense troepen bezet waardoor het land opnieuw verdeeld raakte. Al in mei 1919, dus nog geen halfjaar na het ontstaan van de republiek, werd de macht in de hoofdstad door het Poolse deel van de bevolking overgenomen waarna in juni Polen het gehele land bezette. Het werd na WO I ook aan Polen toegewezen. Ondanks de korte levensduur bestaan er rond de 100 verschillende postzegels van dit gebied, die deels nooit tot uitgifte zijn gekomen. De uitgifte van de postzegels was vooral bedoeld om de staatskas te spekken. Daarbij was men weinig kritisch. Zo werden Oostenrijkse en K.u.K. zegels voorzien van een opdruk 'Ukr. V.R.' in cyrillisch schrift en in de verkoop gebracht. Het spreekt voor zich dat al deze zegels nauwelijks gebruikt of op brief voorkomen.

Klein spul

Naast de grote staten die ontstonden na de val van de Donau-monarchie waren er ook vele kleinere gebieden die kort of lang zelfstandigheid nastreefden en dat door middel van postzegels tot uitdrukking brachten. Zo zijn er bijv. Trentino in Zuid-Tirol, Venetië en Dalmatië en andere (stad)staten die op Oostenrijkse en Italiaanse zegels opdrukken lieten plaatsen maar die al snel weer onderdeel werden van grote staten. Bij de viering van het feit dat het in 2018 honderd jaar geleden is dat deze ontwikkelingen zich voordeden, zijn door de hierboven besproken landen weer vele herdenkingszegels en -blokken uitgegeven. Het is ook nu nog zichtbaar dat het een veelbetekenende periode geweest is in de nieuwe ordening van Europa.

John Tolsma

Lit. Walter Kocher - Zerfall einer Monarchie, DBZ 22, 12 okt. 2018

Het verband tussen postbezorging en een hongerige zeehond

De uitdrukking dat "vroeger alles beter was" is natuurlijk grotendeels onjuist maar op het gebied van de postbezorging bleek ze wel correct te zijn. Ik kreeg enige tijd geleden bericht van het Centraal Bureau Rijvaardigheid gedateerd op 8 maart 2019 maar de brief werd bezorgd op 19 maart 2019. Deze brief had er dus 11 dagen over gedaan om van Den Haag naar Roden te komen !

Het was dat ik mijn rijbewijs moest verlengen maar ik had die brief sneller op de fiets kunnen gaan halen. (Een interessant detail: Het CBR vraagt bij het aanvragen van verlenging van het rijbewijs om het formulier binnen 7 dagen terug te sturen "anders loopt u kans op vertraging").

De postbezorging is zoals bekend fors teruggeschroefd: Post NL bezorgt op zaterdag alleen noodzakelijke post (bijv. rouwbrieven) en niet meer op maandag, Sandd bezorgt maar 2 x per week en de brief hierboven verzonden via Sandd werd bezorgd door een besteller van Cycloon Post. Overzichtelijk is anders....

Toevallig stuitte ik in de veilingcatalogus van het Duitse veilinghuis Rauhut & Kruschel op een verhaal hoe het ook kan. Ze brachten een interessante kaart op de veiling met een leuke geschiedenis en een staaltje snelle postbezorging van 145 jaar geleden. Op zaterdag 12 september 1874 kreeg de dierentuin van Hannover een zeehond cadeau van het beroemde dierenpark Hagenbeck in Hamburg. Maar bij die zending zat geen voer voor het dier. Dus schreef de dierentuin Hannover een kaartje naar Hamburg met de mededeling "de zeehond hebben we vanmorgen in goede staat ontvangen maar kunt u ons per omgaande zo mogelijk 30 pond vis voor de zeehond sturen?"

Om er zeker van te zijn dat de vis op tijd zou aankomen, voordat de zeehond verhongerde, schreef men een expresse-briefkaart ("per express zu bestel-

len") gefrankeerd met 3½ Groschen, 6 x het normale tarief voor een briefkaart. De kaart werd op zaterdagavond tussen 22.00 en 23.00 uur verzonden aldus het stempel "10-11 N" en bereikte Hamburg tussen 9 en 10 uur op zondagmorgen. Die werd direct bezorgd zoals de aantekening "eengeg. 13/9" bevestigt. En natuurlijk werd de gevraagde hoeveelheid vis tijdig op weg gestuurd zodat de zeehond in Hannover in leven kon blijven. Gelukkig had het dier niets met het CBR te maken want dan was het beslist verhongerd.

Wat we ons niet meer kunnen voorstellen is dat in de grote steden tot 1940 de post tot 8 maal per dag werd bezorgd, ook op zaterdag en zondag. En nu één maal per 8 dagen! Leve de vooruitgang!

Natuurlijk zouden we nu een mailtje gestuurd hebben of een telefoontje gepleegd hebben om deze boodschap over te brengen maar qua postbezorging was het in 1874 een stuk beter gesteld!

John Tolsma

Wijziging contributie

Tijdens de jaarvergadering van 25 maart jl. is door de leden, op voorstel van het bestuur, besloten de contributie van de vereniging per 1 januari 2020 te verhogen tot € 50,-- per jaar mits betaald vóór 1 januari 2020. Daarna betaalt u geen € 50,-- maar € 55,--.

Tevens zal de automatische incasso met ingang van die datum komen te vervallen. Dat lijkt vreemd maar de penningmeester voerde een aantal zwaarwegende argumenten aan die tot dit besluit hebben geleid.

1. Automatische incasso was vroeger gratis in tegenstelling tot overschrijvingen maar wordt nu door de banken ieder jaar zwaarder belast.

2. Voor het verwerken van automatische incasso is de aanschaf van speciale dure software voor de vereniging noodzakelijk.

3. Als leden van bank veranderen in de loop van het jaar wordt de contributie eerst afgeschreven van het oude banknummer waarna deze later weer gecorrigeerd wordt teruggeboekt. Daarna moet de penningmeester op zoek naar de vernieuwde bankgegevens.

Samenvattend: deze situatie zorgt voor veel kosten en voor heel veel extra werk voor de penningmeester. Daarom stelde hij voor deze wijze van overboeking, hoe gemakkelijk die ook voor u was, te laten vervallen.

Tip: Als u uw overboeken via internet betaalt, kunt u op de site van uw bank een opdracht geven ieder jaar in december automatisch de contributie over te

maken. U kunt het dan niet vergeten en hoeft er verder niet meer over na te denken.

Ad Weening, penningmeester

De jaarlijkse prijzenregen

Ieder jaar wordt een deel van onze leden weer verrast met de mededeling dat hun lidnummer goed is voor een prijs. Ook dit jaar is dat weer voor ongeveer tien procent het geval.

U vindt uw lidnummer op het adresetiket van deze Grunopost. Staat dit lidnummer nu ook in het lijstje hieronder, dan bent u (weer) in de prijzen gevallen. Het vervelende is echter dat het negatieve prijzen zijn. U heeft nl. de contributie voor 2019 nog niet aan onze penningmeester overgemaakt.

Dat betekent dat we u, als u uw lidnummer hier heeft aangetroffen, vriendelijk doch dringend verzoeken € 55,00 over te maken naar banknummer NL98INGB0004491102 t.n.v. de Phil. Ver. Groningen, afd. Contributie.

Het negatieve aspect van de prijs zit vooral hier in dat u nu € 10,00 meer betaalt dan u zou hebben moeten betalen als u vóór 1 januari deze overschrijving had verricht. Deze regeling heeft verschillende malen in de Grunopost gestaan, maar is u kennelijk ontgaan of sprak u niet aan. Jammer maar helaas!

Hieronder de lidnummers van de leden die nog niet betaald hebben.

63, 90, 176, 177, 272, 273, 332, 338, 449, 460, 488, 502, 539, 565, 591, 653, 673, 836, 845, 856, 868, 934, 935, 952, 972, 1095, 1111, 1157, 1214, 12780, 1303, 1335, 1344, 1408, 1532.

Ad Weening, penningmeester.

POSTZEGELVEILING 'LEOPARDI'

Praxinus 176
7440 AD NIJVERDAL
Kantooradres:
Rijsseneestraat 203B
7441 AD NIJVERDAL
TELEFOON 0548-655855
E-MAIL: info@leopardi.nl

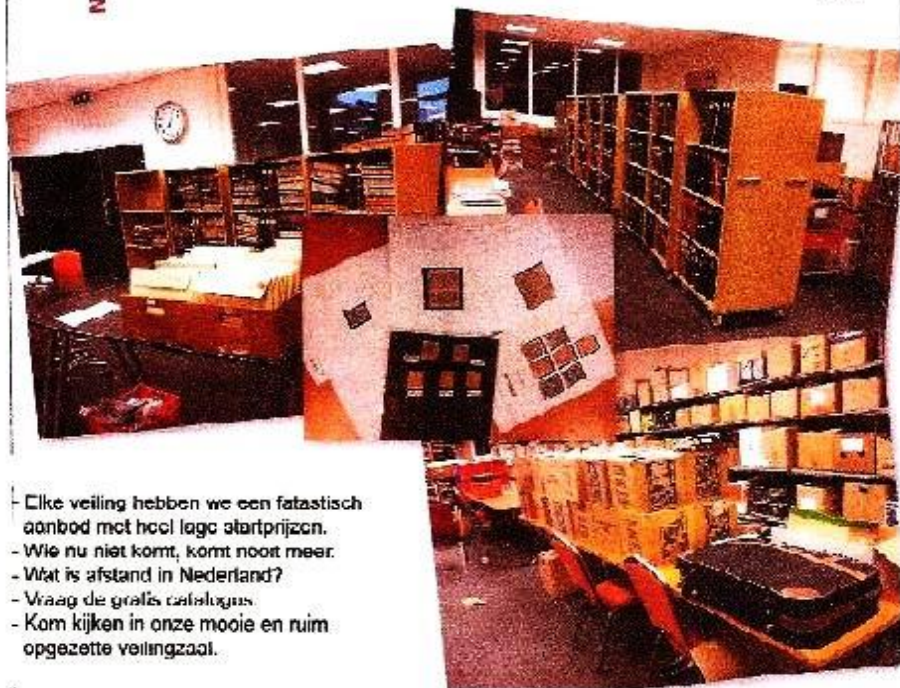
Elke twee maanden een grote veiling
in onze EIGEN VEILINGZAAL
Rijsseneestraat 203B te Nijverdal

Nu ook op internet: www.leopardi.nl

- **KIJKDAGEN:** Mixenrig tot en met vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur.
Zaterdag van 08.30 tot 12.30 uur.
- **VEILING:** Zaterdag van 11.00 tot 12.30 de z.g. "kleine kavels"
en vanaf 13.30 uur de verzamelingen, partijen en dozen.
- Vraag de **GRATIS CATALOGUS!**

Tevens renteloze voorschotten op grotere collecties.

W.V. Leopardi, filatelisch makelaar en beëdigd taxateur.

- Elke veiling hebben we een fantastisch aanbod met heel lage startprijzen.
- Wie nu niet komt, komt nooit meer.
- Wat is afstand in Nederland?
- Vraag de gratis catalogus.
- Kom kijken in onze mooie en ruim opgezette veilingzaal.

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW VERZAMELING IN VERTROUWDE HANDEN

Verkocht 2016
Corinphila Nederland
Hamerprijs excl. opgeld
EUR 40.000

Verkocht 2017
Corinphila Nederland
Hamerprijs excl. opgeld
EUR 55.000

Verkocht 1998
Corinphila Zwitserland
Hamerprijs excl. opgeld
EUR 50.000
CHF 55.000

Verkocht 1998
Corinphila Zwitserland
Hamerprijs excl. opgeld
EUR 164.000
CHF 180.000

CORINPHILA VEILINGEN BV

 AMSTELVEEN - NEDERLAND

 INFO@CORINPHILA.NL

TEL. +31 20 624 97 40

WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUKTIONEN AG

 ZÜRICH - ZWITSERLAND

WWW.CORINPHILA.CH

Filatelistische partner

STOCKHOLMIA 2019

29 MAY - 2 JUNE

CORINPHILA - EEN TRADITIE VAN SUCCES

Het enige Nederlandse internationale postzegelverleihuis met zusterbedrijven in Duitsland, Zwitserland, Hongkong en de VS.

Dankzij onze uitgebreide filatelistische kennis, de optimale presentatie en ons internationale netwerk realiseren wij de hoogste prijzen.

Bel ons voor het maken van een afspraak!

Voor grotere verzamelingen komen wij graag bij u langs.